

Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om offentlig kontroll

Bakgrund

Europeiska unionens kommission har den 6 maj lagt fram fyra förslag till förordningar om växtskadegörare, djurhälsa, växtförökningsmaterial samt om offentlig kontroll. Förslagen ingår i det så kallade SANCO-paketet vars femte förslag om vissa utgifter presenterades av kommissionen i början av juni.

Förordningen om offentlig kontroll reglerar hur kontrollmyndigheterna ska utföra kontrollen av hur aktörer efterlever bestämmelserna i lagstiftningen inom olika sakområden samt reglerar vissa väsentliga förutsättningar för sådan kontroll, till exempel laboratorieverksamhet.

Kommissionen baserar förslaget till förordning om offentlig kontroll på erfarenheter och särskilda utvärderingar av det nuvarande regelverket.

Kommissionen föreslår att förordningens tillämpningsområde utvidgas att omfatta fler sektorer, exempelvis animaliska biprodukter, växtskadegörare och växtförökningsmaterial, utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och användning av bekämpningsmedel samt avsiktlig utsättning och innesluten användning av genetiskt modifierade organismer (GMO).

Förslaget innebär vidare en revision av befintliga regler som nu moderniseras och förenklas samt förtydligas till vissa delar, men kommissionen föreslår även vissa nya krav på offentliga kontroller. Den nya förordningen ska fungera som en typ av ramlag med mer allmänna, horisontella krav. De mera specifika bestämmelserna om offentlig kontroll kopplade till de olika sakområdena kommer att antas genom delegerade akter eller genomförandeakter.

Förslaget till förordningen om offentlig kontroll (9464/13; COM(2013) 365 final) riktar sig främst till de behöriga myndigheterna men det finns även en del bestämmelser som är riktade direkt till aktörer. Dessa bestämmelser återfinns i artikel 14 samt i avdelning II, kapitel V om import.

Förslagets innehåll i korthet

Kommissionens förslag till ny förordning om offentlig kontroll omfattar följande delar:

Avdelning I – Syfte, tillämpningsområde och definitioner

Avdelning II – Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i medlemsstaterna

- Kapitel I – Behöriga myndigheter
- Kapitel II – Offentlig kontroll
- Kapitel III – Delegering av behöriga myndigheters specifika uppgifter
- Kapitel IV – Provtagning, analyser, tester och diagnoser
- Kapitel V – Offentlig kontroll av djur och varor som förs in till unionen
- Kapitel VI – Finansiering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet
- Kapitel VII – Officiellt intygande

Avdelning III – Referenslaboratorier och referenscentrum

Avdelning IV – Administrativt stöd och samarbete

Avdelning V – Planering och rapportering

Avdelning VI – Unionens verksamhet

- Kapitel I – Kommissionens kontroller
- Kapitel II – Villkor för införsel till unionen av djur och varor
- Kapitel III – Utbildning av de behöriga myndigheternas personal
- Kapitel IV – Informationshanteringssystem

Avdelning VII – Verkställighetsåtgärder

- Kapitel I – Åtgärder från de behöriga myndigheternas sida och påföljder
- Kapitel II – Unionens verkställighetsåtgärder

Avdelning VIII – Allmänna bestämmelser

- Kapitel I – Förfarandebestämmelser
- Kapitel II – Övergångs- och slutbestämmelser

Bilagor

Ändringar jämfört med den nuvarande förordningen (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll

Den nuvarande förordningen (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll omfattar kontroller inom områdena livsmedel, foder, djurhälsa och djurskydd. Nedan presenteras kort de huvudsakliga ändringarna jämfört mot den nuvarande förordningen.

En stor ändring är att sektorer som idag inte alls eller bara delvis omfattas av förordning (EG) nr 882/2004 nu kommer att falla inom tillämpningsområdet, exempelvis animaliska biprodukter, växtskadegörare och växtförökningsmaterial, användning av bekämpningsmedel samt avsiktlig utsättning och innesluten användning av genetiskt modifierade organismer (GMO).

En annan stor ändring som föreslås är att obligatoriska avgifter införs till de flesta offentliga kontroller som omfattas av förordningen. Samtidigt föreslås det att så kallade mikroföretag – företag som sysselsätter färre än

10 personer och har årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 2 miljoner euro – ska undantas från avgifterna.

I förslaget förtydligas även en del begrepp, bland annat skillnader mellan offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Riskbaserade offentliga kontroller ska bibehållas men kommissionen förstärker kraven på offentlig kontroll av avsiktliga överträdelse av bestämmelserna i lagstiftningen. Samtidigt som lagstiftningen ska tillämpas inom fler områden förtydligas och förstärks bestämmelserna om delegering av myndighetsuppgifter samt om officiella laboratorier för de olika sakområdena. Exempelvis införs det krav på kontroller av dessa laboratorier. Det införs även nya bestämmelser om kontroll och provtagning i samband med försäljning genom distanskommunikation (internethandel och liknande).

Avseende import upphävs de sektorrelaterade bestämmelserna och det införs gemensamma bestämmelser för de varor som förs in från unionen från tredje land och ska kontrolleras vid gränsen. Det föreslås bland annat bestämmelser om dokument, identitets- och fysisk kontroll, krav på föranmälan och var kontrollerna ska utföras. I princip ska kontrollerna utföras vid den gränskontrollstation till vilken sändningen först kommer, men i vissa fall ska undantag kunna beviljas från denna bestämmelse. Gränskontrollstationerna kan godkännas för samtliga varor och bestämmelser om utseende och förfarande vid godkännande framgår. Inom de sektorer där lagstiftningen även ska tillämpas för privatpersoner, föreslås särskilda bestämmelser.

Slutligen förtydligas bestämmelserna om åtgärder vid bristande efterlevnad och en del nya åtgärder, så som att en webbsida ska läggas ner, har lagts till. De ekonomiska påföljderna förtydligas också

Förslaget innebär även en del ändringar i bestämmelserna på unionsnivå. Då förordningens tillämpningsområde utökas, kan EUs referenslaboratorier (EURL) utses även för växthälsa. Gällande växtförökningsmaterial och djurskydd införs det en ny form av organ som kan ge expertstöd för myndigheterna, referenscentrum. Bestämmelserna om administrativt stöd mellan medlemsstaterna skärps något och kraven på de fleråriga nationella kontrollplanerna ses över.

Därtill ska ett nytt informationshanteringssystem ersätta de olika nuvarande systemen (exempelvis Traces) och fungera som ett verktyg för informationsutbyte mellan medlemsländerna och kommissionen samtidigt som inkonsekvenser i de nuvarande systemen ska tas bort.

Särskilda kommentarer till vissa tillämpningsområden*Växtskadegörare*

Den offentliga kontrollen av växtskadegörare har nu sin grund i Rådets direktiv 2000/29/EG som innehåller många av de moment som återfinns i förordning (EG) nr 882/2004 idag. Förslaget att istället integrera dessa kontroller med annan offentlig kontroll innebär i första hand förändringar för kontrollmyndigheten. Det innebär generellt tydligare krav på dokumentation, utbildning, verifiering av kontrollen och revisioner. Det görs också tydligt att myndigheten ska ha tillgång till ett officiellt laboratorium för diagnos av växtskadegörare. Rutinerna för importkontroll kommer att samordnas med vad som gäller för andra sakområden, något som också importörer av växter och växtprodukter kommer att märka av. Enligt förslaget införs också vissa harmoniserade bestämmelser om hur exportkontrollen ska genomföras och dokumenteras.

Växtförökningsmaterial

Förslaget innebär en del förändringar när det gäller kontroll av växtförökningsmaterial, i synnerhet för kontrollmyndigheten. Det ställs generellt högre krav på dokumentation, utbildning, verifiering av kontrollen och revisioner. Detta kommer bland annat att omfatta certifieringsverksamheten.

Genetiskt modifierade organismer (GMO)

Förslaget innebär en del förändringar när det gäller kontroll av avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och innesluten användning av dessa, i synnerhet för kontrollmyndigheten. Det ställs generellt högre krav på dokumentation, utbildning, verifiering av kontrollen och revisioner. Användning av GMO regleras idag i miljölagstiftningen.

Kontrollen av GMO i foder och livsmedel omfattas redan idag av förordningen (EG) nr 882/2004 genom foder- och livsmedelslagstiftningen, se ovan.

Bekämpningsmedel

Förslaget innebär förändringar i tillsynen av förordning (EG) nr 1107/2009 och direktiv 2009/128/EG som ännu inte helt implementerats i det svenska regelverket. Idag regleras verksamheten inom miljöbalken och kontrollen sker/kommer att ske i huvudsak genom kommunernas miljötillsyn. Förslaget innebär att de delar av kontrollen som avser bekämpningsmedel och användningen av bekämpningsmedel fortsättningsvis ska ske enligt EU förordningen om offentlig kontroll.

Kontaktpersoner

Vid frågor om remissen, kan ni kontakta:

Jordbruksverket

Maria Ekengard (maria.ekengard@jordbruksverket.se) (i första hand)

Peter Henningson (peter.henningson@jordbruksverket.se)

Tel. 036-15 50 00

Livsmedelsverket

Satu Salmela (satu.salmela@slv.se)

Eva Fredberg (eva.fredberg@slv.se) (import av livsmedel)

Tel. 018-17 55 00